

NÁRODNÝ INŠTITÚT VZDELÁVANIA A MLÁDEŽE

TESTOVANIE 9 2024

ANALÝZA TESTOVÝCH ÚLOH
ZO SLOVENSKEHO JAZYKA A LITERATÚRY

PhDr. Viktória Khernová

Bratislava 2024

Výsledky a analýza priemernej úspešnosti žiakov bez upravených podmienok testovania v jednotlivých testových úlohách zo slovenského jazyka a literatúry

Test zo slovenského jazyka a literatúry riešilo 44 922 žiakov 9. ročníka základných škôl, 4. ročníka gymnázií a tanečných konzervatórií s osemročným vzdelávacím programom a 1. ročníka stredných škôl s päťročným vzdelávacím programom s celkovou úspešnosťou 61,3 %. Pre testovanú populáciu žiakov bol test ľahký. Priemerná známka na polročnom vysvedčení zo slovenského jazyka a literatúry všetkých testovaných žiakov, ktorí ju uviedli, bola 2,2.

Test zo slovenského jazyka a literatúry overoval vedomosti, schopnosti a zručnosti žiakov na výstupe z nižšieho stredného vzdelávania (s nadväznosťou na primárne vzdelávanie), ktoré vychádzajú aj z požiadaviek ŠVP. Overovanie vedomostí a zručností z jednotlivých zložiek predmetu vyplýva z požiadaviek na jazykové, štylistické a literárne vedomosti, schopnosti a zručnosti, taktiež z požiadaviek na čitateľské a interpretačné schopnosti, zručnosti žiakov aj s ohľadom na medzipredmetové súvislosti, ktoré tvoria ucelenú a pevnú súčasť čitateľských kompetencií a zručností, resp. čitateľskej gramotnosti, a to prostredníctvom úloh orientovaných na čítanie s porozumením. Čitateľská gramotnosť je prierezovou gramotnosťou (všetky disciplíny, resp. predmety utvárajú jej zmysluplné uplatnenia v praxi), ktorá v sebe zlučuje schopnosť porozumieť rôznym druhom textu, a to na viacerých úrovniach – od explicitných významov cez vyvodenie implicitných myšlienkových obsahov až po kritické hodnotenie textu, rovnako je to dispozícia využívať získané informácie a riadiť vlastné stratégie riešenia. Test meral úroveň vedomostí, schopností a zručností z oblasti slovenského jazyka a literatúry a čítania s porozumením, overoval schopnosti identifikácie explicitných a implicitných informácií z textu, zisťoval schopnosť integrácie a implementácie myšlienok obsiahnutých v prečítanom texte, zároveň test overoval jazykové a literárne dispozície v praktickej rovine. Priemerná úspešnosť žiakov v jednotlivých zložkách predmetu bola porovnateľná.

V tabuľke je uvedená priemerná úspešnosť v jednotlivých zložkách predmetu tých žiakov, ktorí nemali počas testovania upravené podmienky.

Testovanie 9 2024 Slovenský jazyk a literatúra	
Zložka predmetu	Priemerná úspešnosť v %
Jazyk	59,2
Literatúra	70,1
Čítanie s porozumením	65,9

Pri analýze jednotlivých úloh testovaného predmetu vychádzame z dát žiakov, ktorí písali formu A (kód testu 2020) a nemali upravené podmienky počas testovania (N = 20 355).

Ukážka 1

Ukážka 1

ZIMNÉ PARALYMPIJSKÉ HRY (ZPH)

Vancouver

Naši športovci dosiahli na zimných paralympijských hrách vo Vancouvri kolosálny úspech. Dvaja mladí zrakovo znevýhodnení lyžiari Henrieta Farkašová a Jakub Krako spolu so svojimi navádzačmi vybojovali v alpskom lyžovaní po tri zlaté medaily. Naša výprava získala celkom 11 medailí a skončili sme na famóznom štvrtom mieste v celosvetovej súťaži zimných športov!

Soči

Slovensko nadviazalo na fantastický Vancouver a vybojovalo sedem cenných kovov. Za zmienku stojí aj rovnaký menoslov medailistov, o zlato sa opäť postarali zrakovo znevýhodnení športovci Henrieta Farkašová a Jakub Krako. Striebornou medailou prispel Miroslav Haraus, z telesne znevýhodnených zjazdárov získala bronz aj Petra Smaržová. Po prvý raz sme mali na zimných hrách zastúpenie v kolektívnom športe – curlingu na vozíku. Vďaka individuálnemu výkonu Mareka Hlavinu sme nechýbali ani pri premiére parasnoubordingu. V celkovej bilancii krajín sme skončili na šiestom mieste.

Pjongčang

Kórejské svahy boli svedkom najlepšieho športového vystúpenia našich brilantných reprezentantov. Opäť boli medailovými ťahúňmi Henrieta Farkašová a Jakub Krako, svoj prvý zlatý kov si pripísal na konto aj ďalší zrakovo znevýhodnený zjazdár Miroslav Haraus. Získali sme 11 medailí, z toho 6 zlatých, ale práve 4 strieborné urobili z Pjongčangu najúspešnejšie ZPH. V paraalpskom lyžovaní sme v hodnotení krajín obsadili 1. miesto a Henrieta Farkašová sa stala celosvetovo najúspešnejšou účastníčkou zimných hier.

Medailová bilancia ZPH Pjongčang v disciplínach alpského lyžovania 11 (6 – 4 – 1)

Zlato

Henrieta Farkašová s navádzačkou Natáliou Šubrtovou: zjazd, superkombinácia, obrovský slalom, super-G
Jakub Krako s navádzačom Branislavom Brozmanom: super-G
Miroslav Haraus s navádzačom Marošom Hudíkom: superkombinácia

Striebro

Jakub Krako s navádzačom Branislavom Brozmanom: zjazd, obrovský slalom, slalom
Henrieta Farkašová s navádzačkou Natáliou Šubrtovou: slalom

Bronz

Miroslav Haraus s navádzačom Marošom Hudíkom: super-G

Ukážku 1 tvorí kombinovaný text so športovo-spoločenskou tematikou širšieho spektra (medzipredmetové vzťahy). Na ukážku 1 sa vzťahovali úlohy 01 až 07.

Zadanie a analýza úlohy 01

01. Ktoré tvrdenie o disciplínach ZPH je podľa ukážky pravdivé?

- A V parasnoubordingu sme prvýkrát súťažili vo Vancouvri.
- B Sú určené iba pre zrakovo znevýhodnených športovcov.
- C Najväčší úspech v paraalpskom lyžovaní sme dosiahli v Soči.
- D Curling na vozíku je kolektívnym zimným športom.

Úloha 01 testujúca čítanie s porozumením sa radí do kognitívnej úrovne porozumenia súvislostí uvedených v ukážke s využitím konceptuálnych poznatkov a zisťovala úroveň schopnosti žiakov vyvodit' súvislosti medzi informáciami z kontextu ukážky. Pre vyriešenie tejto úlohy sa žiaci zameriavali na správnosť tvrdenia, ktoré sa týkalo informácií explicitne uvedených v ukážke.

Správnu odpoveď na úlohu uviedlo 82,3 % žiakov, úloha bola veľmi ľahká.

Zadanie a analýza úlohy 02

02. Ktoré tvrdenie o medailistke Henriete Farkašovej nevyplýva z ukážky?

- A** Na ZPH v Soči sa umiestnila na šiestom mieste.
- B** Vo Vancouvri a Pjongčangu získala celkovo osem medailí.
- C** Je výbornou paraalpskou zjazdovou lyžiarkou.
- D** Minimálne jedenkrát bola najúspešnejšou účastníčkou hier.

Záporne formulovaná úloha 02 overovala čítanie s porozumením. Úloha sa radí do kognitívnej úrovne porozumenia súvislostí v ukážke s využitím konceptuálnych poznatkov. Pre správne vyriešenie úlohy žiaci museli rozlišovať a posúdiť správnosť explicitne uvedených informácií v ukážke so zameraním na konkrétny údaj.

Správnu odpoveď na interpretovanú úlohu so strednou obťažnosťou uviedlo 54,4 % žiakov.

Zadanie a analýza úlohy 03

03. V ktorej možnosti je správne zapísané vykanie?

- A** Pani Smaržová, bola ste spokojná so svojim zjazdom?
- B** Pán Krako, boli by ste taký ochotný a poskytol nám interview?
- C** Pani Farkašová, stratili ste niekedy chuť súťažiť o medaily?
- D** Pán Hlavina, cítite spokojnosť a ste šťastní za svoj dnešný výkon?

Úloha 03 overovala jazykovú zložku predmetu v praktickej rovine. Úlohu sa radí do kognitívnej úrovne aplikácie vedomostí o správnom vykaní s využitím konceptuálnych poznatkov. Cieľom úlohy bolo overiť zručnosť žiakov použiť korektné slovesné tvary vykania v praktickej úlohe.

Uvedená úloha bola pre interpretovanú populáciu žiakov ľahká s obťažnosťou 65,8 %.

Zadanie a analýza úlohy 04

04. V ktorej možnosti sa nachádzajú iba združené pomenovania?

- A** cenných kovov, v celosvetovej súťaži
- B** obrovský slalom, paralympijských hrách
- C** zlaté medaily, brilantných športovcov
- D** fantastický Vancouver, kolosálny úspech

Úloha 04 testovala jazykovú zložku predmetu v praxi, radí sa do kognitívnej úrovne analýzy lexikálnej roviny jazyka s využitím konceptuálnych poznatkov. Úloha overovala úroveň schopností a zručností žiakov z lexikálnej roviny jazyka. Správne vyriešenie úlohy

si vyžadovalo uvedomovanie si dynamiky združených slovných spojení, resp. dynamickosť jazykového vývoja.

Správnu odpoveď na úlohu uviedlo 42,7 %, uvedená úloha bola pre analyzovanú populáciu žiakov stredne obťažná.

Zadanie a analýza úlohy 05

05. V ktorej možnosti sa obe slová skloňujú podľa rovnakého vzoru?

- A** hier, v disciplínach
- B** reprezentantov, športov
- C** v súťaži, medailí
- D** medailistov, navádzačmi

Úloha 05 overujúca jazykovú zložku predmetu sa radí do kognitívnej úrovne aplikácie vedomostí o slovných druhoch s využitím faktických poznatkov. Cieľom úlohy bolo overiť schopnosť žiakov aplikovať vedomosti o podstatných menách s ohľadom na ich vzor v praktickej rovine. Od žiakov sa očakávalo, že využijú svoje schopnosti porovnávať a nachádzať analogický vzťah medzi uvedenými slovami na základe poznatkov o deklinácii podstatných mien.

Správnu odpoveď na danú ľahkú úlohu uviedlo 60,4 % žiakov.

Zadanie a analýza úlohy 06

06. Vypíš z prvého odseku ukážky (ZPH Vancouver) synonymum slova *expedícia*.

výprava

Úloha číslo 06 overovala jazykovú zložku predmetu v praktickej rovine. Úlohu sme zaradili do kognitívnej úrovne aplikovania vedomostí o synonymách s využitím konceptuálnych poznatkov. Cieľom úlohy bolo overiť, na akej úrovni vedia žiaci využiť variabilitu slovnej zásoby v aplikačnej úlohe.

Interpretovaná úloha bola pre interpretovanú skupinu žiakov ľahká s obťažnosťou 83,8 %.

Zadanie a analýza úlohy 07

07. Z druhého odseku ukážky (ZPH Soči) vypíš zložené slovo, ktoré nie je cudzieho pôvodu.

menoslov

Úloha 07 testovala schopnosť vyhľadávať v texte a tiež jazykovú zložku predmetu. Úloha sa radí do kognitívnej úrovne analýzy zložených slov s ohľadom na ich význam s využitím faktických poznatkov. Cieľom úlohy bolo overiť schopnosť žiakov identifikovať zložené slová v texte a určiť, ktoré z nich nemá cudzí pôvod. Viackroková aplikačná úloha so záporne formulovaným zadáním testovala úroveň, na ktorej vedia žiaci využiť v praktickej rovine svoje vedomosti a zručnosti.

Žiaci dosiahli priemernú úspešnosť 64,2 %, úloha bola ľahká.

Ukážka 2

Ukážka 2

Stephen Hawking
Stručné odpovede na veľké otázky

Ľudská myseľ je niečo neuveriteľné. Dokáže si predstaviť veľkoleposť neba i zložitosti základných zložiek hmoty. Každá myseľ však na to, aby dosiahla plný potenciál, potrebuje iskru. Iskru skúmania a údivu.

Táto iskra často pochádza od učiteľa. Dovoľte, aby som to vysvetlil. Nebolo práve najľahšie niečo ma naučiť. Ale keď som mal štrnásť rokov, môj učiteľ mi ukázal, ako zapriať svoju energiu, a priviedol ma k tvorivému premýšľaniu o matematike. Naučil ma vidieť matematiku ako plán samotného vesmíru. Za každým výnimočným človekom uvidíte výnimočného učiteľa. Keď premýšľame o tom, čo vieme v živote robiť, je pravdepodobné, že to vieme vďaka nejakému učiteľovi.

Výchova, vzdelávanie a vedecko-technický výskum sú však v súčasnosti ohrozené viac ako kedykoľvek predtým. Sme svedkami globálnej vzbury proti odborníkom, ktorá zahŕňa aj vedcov. Čo teda urobíme, aby sme zabezpečili budúcnosť vedeckého a technického vzdelania?

Základ budúcnosti výchovy a vzdelávania musí spočívať v školách a inšpiratívnych učiteľoch.

Keď som začal pracovať vo svojom odbore, kozmológia bola málo známym a čudáckym odvetvím. Dnes nám kozmológia prostredníctvom teoretických prác a vedeckých triumfov sprístupňuje vesmír. Existujú veľké otázky, ktoré stále čakajú na svoju odpoveď. Ale dnes vieme viac...

Čo však leží pred jednotlivcami, ktorí sú dnes mladí? Môžem s istotou vyhlásiť, že ich budúcnosť bude závisieť od vedy a techniky. O vede musia vedieť viac ako predchádzajúce generácie, pretože sa neopakovateľným spôsobom stala súčasťou ich každodenného života.

Ukážku 2 predstavuje umelecký text populárno-náučného žánru. Na ukážku 2 sa vzťahovali úlohy 08 až 14.

Zadanie a analýza úlohy 08

08. Čo podľa ukážky v súčasnosti ohrozuje vzdelávanie a vedecko-technický výskum?

- A Máme nedostatok inšpiratívnych učiteľov v školách.
- B Mladí ľudia, lebo sa málo zaujímajú o vedu a techniku.
- C Široká verejnosť nedôveruje vedcom a odborníkom.
- D Nemožno zodpovedať všetky existujúce vedecké otázky.

Úloha 08 testujúca čítanie s porozumením sa radí do kognitívnej úrovne porozumenia súvislostiam explicitne uvedených v ukážke s využitím konceptuálnych poznatkov. Úloha zisťovala schopnosť žiakov pochopiť súvislosti medzi informáciami z kontextu ukážky. Úloha overovala kompetenciu čítania s porozumením prostredníctvom umeleckého textu.

Správnu odpoveď na stredne obtiažnú úlohu uviedlo 59 % žiakov.

Zadanie a analýza úlohy 09

09. Ktoré tvrdenie nie je na základe ukážky pravdivé?

- A Myseľ potrebuje na dosiahnutie maximálneho výkonu nejaký podnet.
- B Podnet pobádajúci k zamysleniu zvykne pochádzať od učiteľa.
- C Ľudská myseľ je schopná predviesť kreatívne i detailné myslenie.
- D Autor bez námahy prijímal rôzne nové podnety a učil sa.

Záporne formulovaná úloha 09 overujúca čítanie s porozumením sa radí do kognitívnej úrovne porozumenia súvislostiam uvedených v ukážke s využitím konceptuálnych poznatkov a zisťovala zručnosti a schopnosti žiakov vyvodiť súvislosti medzi informáciami z kontextu ukážky. Pre vyriešenie tejto úlohy sa žiaci zameriavali na správnosť tvrdenia, ktoré sa týkalo informácií explicitne uvedených v ukážke.

Správnou odpoveď na úlohu uviedlo 72,5 % interpretovanej skupiny žiakov, úloha bola ľahká.

Zadanie a analýza úlohy 10

10. Uvedená ukážka

- A** je vedecko-populárna.
- B** je denník.
- C** je vedecko-fantastická.
- D** je encyklopédia.

Úloha číslo 10 patrí do literárnej zložky predmetu. Úlohu sme zaradili do kognitívnej úrovne analýzy textu z literárneho hľadiska na úrovni vedomostného horizontu žiaka nižšieho stredného vzdelávania s využitím konceptuálnych poznatkov. Úloha overovala schopnosť analýzy textu ukážky zo žánrového hľadiska. Pre správne vyriešenie tejto úlohy žiaci pracovali s celou ukážkou, ktorá má explicitne identifikovateľné znaky vedecko-populárnej literatúry.

Správnou odpoveď uviedlo 74,7 % z uvedenej populácie žiakov, táto úloha bola ľahká.

Zadanie a analýza úlohy 11

11. V ktorej možnosti je uvedené slovné spojenie, ktoré nahrádza význam podčiarknutej časti nasledujúcej vety?

Dnes nám kozmológia prostredníctvom teoretických prác a vedeckých triumfov sprístupňuje vesmír.

- A** pokusných typov
- B** bádateľských úspechov
- C** veľkolepých faktov
- D** výskumných predpokladov

Úloha číslo 11 overovala taktiež čítanie s porozumením. Úlohu sme zaradili do kognitívnej úrovne porozumenia s využitím konceptuálnych poznatkov. Cieľom úlohy bolo zistiť schopnosť žiakov vyvodiť súvislosti z kontextu ukážky so zameraním na konkrétne slová a rozoznanie ich významu. Pre správne vyriešenie úlohy žiaci pracovali okrem kontextu ukážky aj s lexikálnou rovinou jazyka v praktickej úlohe.

Žiaci dosiahli priemernú úspešnosť 60,3 %, uvedená úloha bola pre interpretovanú testovanú populáciu žiakov ľahká.

Zadanie a analýza úlohy 12

12. V ktorej možnosti sú všetky podstatné mená v rovnakom páde?

- A** zapriahnuť energiu, čudáckym odvetvím
- B** každá myseľ, dosiahla potenciál
- C** za výnimočným človekom, existujú otázky
- D** globálnej vzbury, závisieť od vedy

Úloha 12 sa radí do jazykovej zložky predmetu a overovala úroveň vedomostí o pádoch podstatných mien a ich schopnosť využitia v praktickej úlohe na kognitívnej úrovni aplikácie vedomostí o gramatických kategóriách podstatných mien s využitím konceptuálnych poznatkov. Cieľom úlohy bolo zistiť schopnosť žiakov porovnávať a nachádzať analogický vzťah medzi uvedenými slovami na základe poznatkov o slovnodruhovom rozbere a rozlišovaní pádov podstatných mien v praktickej rovine jazyka.

Žiaci dosiahli priemernú úspešnosť 67,1 %, interpretovaná úloha bola ľahká.

Zadanie a analýza úlohy 13

13. Do nasledujúceho textu doplň správne slovo cudzieho pôvodu, ktoré je zároveň vyučovacím predmetom aj v základnej škole.

Stephen Hawking bol excelentným vedcom. Dokázal teóriu Veľkého tresku, ktorá vysvetľuje vznik vesmíru. Venoval sa zákonom pohybu telies a vlastnostiam hmoty. Napísal veľké množstvo popularizačných kníh pre verejnosť, v ktorých sa snažil prístupným spôsobom priblížiť veľké objavy teoretickej a kozmológie.

fyziky

V úlohe 13 mali žiaci nájsť prepojenie medzi informáciami uvedenými v zadaní a vlastnými predchádzajúcimi vedomosťami, doplniť názov vyučovacieho predmetu, ktorého okruh výskumu presne opisuje a vymedzuje kontext úlohy. V texte, z ktorého žiaci pri správnom riešení úlohy vychádzali, bol explicitne opísaný predmet bádania fyziky. Žiaci, ktorí uviedli odpoveď „matematika“, v uvedenom kontexte uvažovali iba mechanicky a formálne, nevyvinuli a nepreukázali náležité čitateľské zručnosti a nepochopili zadanie úlohy, resp. kriticky nevyhodnotili možné alternatívy, ktoré im pri hľadaní odpovede napadli. Úloha teda overovala vyššie kognitívne schopnosti žiakov a ich širšie poznávacie dispozície. Správne vyriešenie danej úlohy si vyžadovalo čítanie s porozumením a schopnosť prepájať informácie s medzipredmetovým presahom aj s ohľadom na pravopisné zručnosti žiakov. Úlohy tohto typu sú ukázkovým príkladom úloh z oblasti čitateľskej gramotnosti a sú v súlade s modernými tendenciami vo vyučovaní.

Žiaci dosiahli priemernú úspešnosť 52,7 %, úloha bola stredne obťažná.

Zadanie a analýza úlohy 14

14. Doplň správne do nasledujúcej časti vety slovné spojenie *dnešní školáci*.

Musíme veľa diskutovať o vede a technike s _____, ktorí sú súčasťou dynamickej éry.

Úloha číslo 14 overovala jazykovú zložku predmetu v praktickej rovine, tzv. jazykovú gramotnosť. Úlohu sme zaradili do kognitívnej úrovne aplikovania vedomostí z morfolologickej roviny jazyka s využitím faktických poznatkov. Cieľom úlohy bolo overiť pravopisné a gramatické zručnosti žiakov v praktickej úlohe. Správne vyriešenie úlohy si vyžadovalo vedomosť o pravopise podstatných a prídavných mien a využitie jazyka v praxi.

Správnu odpoveď uviedlo 56,4 % žiakov, interpretovaná úloha bola stredne obťažná.

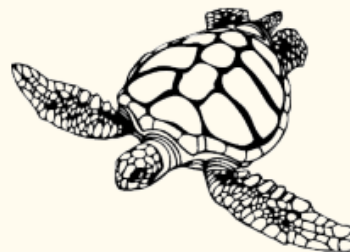
Ukážka 3

Ukážka 3

Kareta obyčajná – unikátny živočíšny druh

Aj keď väčšinu času pláva v mori, patrí medzi plazy, čo potvrdzuje to, že jej telesná teplota je závislá od teploty prostredia a že má pľúca, čo ju núti pravidelne vyplávať nad hladinu, aby sa nadýchla.

Zaradenie	morský plaz
Dĺžka	zhruba 1 m
Hmotnosť	cez 80 kg (najťažšie aj viac ako 400 kg)
Končatiny	plutvy
Dýchanie	pľúcami
Plodný vek	od 25 rokov
Doba liahnutia	40 až 60 dní

Kareta znáša vajcia na piesočnatých plážach, ktoré sú ľahko prístupné a súčasne dobre chránené pred nepriazňou počasia. Karety v okolí pobrežia ostrova ostávajú asi pol roka, počas tohto obdobia sa korytnačky pária a do konca leta samičky znesú vajcia v priemere 3- až 4-krát. Kareta po zotmení vystúpi na pevninu a po mäkkom piesku sa doplazí až na pláž, kde plutvami vyhlíbi zhruba 40-centimetrovú jamku a uloží do nej okolo 120 vajec s mäkkou škrupinou. Hniezdo potom opatrne zahrabe pieskom a vyčerpaná svojím úsilím sa vráti späť do mora. Zo 60 – 70 % vajíčok sa neskôr za úsvitu vyliahnú maličké korytnačky, z ktorých žiadna nemeria viac ako 5 cm. Zaujímavosťou je, že pohlavie mláďat je závislé od vonkajšej teploty, v ktorej vajíčka dozrievajú – na teplých plážach sa liahnú prevažne samičky a na chladných samčeky. Vykuknú z piesočnatého hniezda a bez otáľania vyrazia na cestu smerom k moru. Inštinktívne pritom hľadajú svetlý bod na obzore, ktorý má byť podľa ich genetickej informácie morom. Tie metre, ktoré mláďatá delia od morskej hladiny, sú veľmi náročné a plné nebezpečenstva. Je to najvýznamnejšia a súčasne najťažšia cesta ich života.

Karety, ktorým sa podarí dostať sa do mora, sa vracajú späť až v reprodukčnom veku, aby sa spáрили a zniesli svoje vajíčka na rovnakej pláži, kde sa narodili. Predpokladá sa, že len 1 – 2 mláďatá z tisícky sa dožijú dospelosti a privedú na svet potomstvo, preto ochránari roky pracujú na tom, aby ich populáciu zachránili.

Ukážku 3 tvorí nesúvislý vecný text (medzipredmetové vzťahy). Na ukážku 3 sa vzťahovali úlohy 15 až 21.

Zadanie a analýza úlohy 15

15. Ktoré tvrdenie o karete je na základe ukážky pravdivé?

- A Počas kladenia vajec ich znesie do konca leta okolo stodvadsať.
- B Počas dýchania vo vode je závislá od jej teploty ako všetky plazy.
- C Počas svitania sa z viac ako polovice vajíčok vyliahnú mláďatá.
- D Počas čakania na liahnutie stráži hniezdo pred nebezpečenstvom.

Úloha 15 overujúca čítanie s porozumením sa radí do kognitívnej úrovne porozumenia súvislostiam priamo uvedených v ukážke s využitím konceptuálnych poznatkov. Úloha zisťovala schopnosť žiakov pochopiť súvislosti medzi informáciami z kontextu ukážky. Úloha overovala kompetenciu čítania s porozumením prostredníctvom nesúvislého vecného textu.

Správnou odpoveď uviedla 51,6 % testovanej populácie žiakov bez upravených podmienok počas testovania, interpretovaná úloha bola stredne obťažná.

Zadanie a analýza úlohy 16

16. Podľa ukážky kareta po vyliahnutí

- A** môže silný svetelný zdroj na obzore považovať za more.
- B** chvíľu odpočíva, až potom sa vydáva na náročnú cestu.
- C** zdolá prvú prekážku v živote a vydáva sa za tými náročnejšími.
- D** sa odoberá do mora, aby sa o rok znova vrátila na rovnakú pláž.

Úloha 16 testujúca čítanie s porozumením sa zaraďuje do kognitívnej úrovne porozumenia s využitím konceptuálnych poznatkov. Úloha zisťovala zručnosť žiakov vyvodiť správnosť informácie uvedenej v ukážke so zameraním na konkrétny údaj. Vyriešenie úlohy si vyžadovalo selekciu informácií v ukážke. Úlohou žiakov bolo pochopiť a kriticky vyhodnotiť, ktorý údaj v ukážke je správny a posúdiť logicky správny záver.

Žiaci dosiahli priemernú úspešnosť 73,9 %, uvedená úloha bola ľahká.

Zadanie a analýza úlohy 17

17. Na znášanie vajíec je pre karety vhodná pláž

- A** s mäkkým kamenistým podkladom.
- B** chránená pred vplyvmi počasia.
- C** s častým striedaním teploty.
- D** v okolí jazera alebo ostrova.

Úloha 17 overovala čítanie s porozumením. Úlohu radíme do kognitívnej úrovne porozumenia informácií explicitne uvedených v texte s využitím konceptuálnych poznatkov. Cieľom úlohy bolo zistiť schopnosť žiakov triediť a rozoznať správnosť informácií s ohľadom na konkrétne fakty. Pre správne vyriešenie tejto úlohy žiaci vyvodzovali faktické tvrdenia uvedené vo vecnom texte.

Žiaci dosiahli priemernú úspešnosť 81,9 %, úloha bola veľmi ľahká.

Zadanie a analýza úlohy 18

18. V ktorej možnosti sú na základe ukážky údaje o korytnačke karete zoradené od najmenšieho po najväčší?

- A** dĺžka karety, veľkosť vyliahnutej korytnačky, hĺbka jamky na vajcia, vzdialenosť hniezda od mora
- B** veľkosť vyliahnutej korytnačky, dĺžka karety, vzdialenosť hniezda od mora, hĺbka jamky na vajcia
- C** hĺbka jamky na vajcia, veľkosť vyliahnutej korytnačky, vzdialenosť hniezda od mora, dĺžka karety
- D** veľkosť vyliahnutej korytnačky, hĺbka jamky na vajcia, dĺžka karety, vzdialenosť hniezda od mora

Úloha 18 testujúca čítanie s porozumením sa radí do kognitívnej úrovne analýzy súvislostí vyplývajúcich z kontextu ukážky s využitím konceptuálnych poznatkov. Úloha zisťovala schopnosť žiakov pochopiť súvislosti medzi informáciami z kontextu ukážky. Úloha overovala kompetenciu čítania s porozumením a dispozíciu zoradenia údajov na základe preddefinovaných ukazovateľov.

Testovaná populácia žiakov bez upravených podmienok počas testovania dosiahla priemernú úspešnosť 71,0 %, uvedená úloha bola ľahká.

Zadanie a analýza úlohy 19

19. V ktorej možnosti sa nachádzajú zámená rovnakého druhu?

- A núti ju vyplávať, cesta ich života
- B núti ju vyplávať, jej telesná teplota
- C väčšina z nich, uloží do nej vajíčka
- D väčšina z nich, podľa ich informácie

Úloha 19 overovala jazykovú zložku predmetu, radí sa do kognitívnej úrovne analýzy slovných druhov (s konkrétnym zameraním na zámená) s využitím konceptuálnych poznatkov. Cieľom úlohy bolo overiť u žiakov úroveň poznania a rozlišovania slovných druhov v praktickej rovine.

Správnu odpoveď na interpretovanú úlohu so strednou obťažnosťou uviedlo 48,6 % z uvedenej skupiny žiakov.

Zadanie a analýza úlohy 20

20. Vypíš z tabuľkovej časti ukážky pomnožné podstatné meno.

plúcami

Úloha číslo 20 overovala jazykovú zložku predmetu v praktickej rovine. Úlohu sme zaradili do kognitívnej úrovne aplikácie vedomostí o slovných druhoch s využitím faktických poznatkov v praktickej rovine. Cieľom úlohy bolo overiť úroveň poznania žiakov o rozlišovaní substantív s konkrétnym zameraním na pomnožné podstatné mená.

Interpretovaní žiaci dosiahli priemernú úspešnosť 59,1 %, uvedená úloha bola stredne obťažná.

Zadanie a analýza úlohy 21

21. Doplň správne druhové privlastňovacie prídavné meno od slova *kareta*.

karetí ostrov

Úloha 21 testovala rovnako praktickú rovinu jazykovej zložky a dispozíciu použitia korektných tvarov morfolologickej roviny s ohľadom na význam slova. Uvedená úloha sa radí do kognitívnej úrovne aplikovania vedomostí o správnych tvaroch privlastňovacích prídavných mien s využitím faktických poznatkov v praktickej úlohe. Cieľom úlohy bolo zistiť zručnosť žiakov vyvodíť súvislosti z kontextu ukážky s ohľadom na pravopis. Pre správne vyriešenie úlohy žiaci hodnotili súvislosti vyplývajúce z kontextu, správny zápis odpovede mal byť v tvare príslušného prídavného mena.

Interpretovaná skupina žiakov dosiahla priemernú úspešnosť 35,4 %, úloha bola obťažná.

Zadanie a analýza úloh 22 a 23

Na nasledujúcu bájku sa vzťahujú úlohy 22 a 23

Bájka o starej lasici a myši

Keď lasica zostarala, s mladosťou ju opustila aj jej niekdajšia šikovnosť a obratnosť. Dokonca ani myši sa jej nebáli a stále sa jej vysmievali, keďže už nebola dosť rýchla, aby ich chytila. Stará lasica toho už mala dosť, a tak sa schytila a zaliezla do vreca múky. Dôkladne sa ňou prikryla, netrčala jej z nej ani špička nosa. Len čo myši objavili vrece, už aj sa hnali, aby sa dobre pohostili. To boli hody! Avšak neboli to myši, čo si napchali bruchá, ale prefikaná lasica! Pochytala všetky myši, ktoré sa čo len obtreli o vrece s múkou.

22. Ktoré tvrdenie najvhodnejšie vystihuje poučenie z bájky?

- A Sýty hladnému neverí.
- B Lepšie rozumom ako kolom.
- C Na hrubé vrece hrubá záplata.
- D Dobré myšiam, keď mačky doma nieto.

23. V ktorej možnosti sa nachádza príslovka?

- A zaliezla do vreca
- B ani myši sa jej nebáli
- C dôkladne sa ňou prikryla
- D niekdajšia šikovnosť a obratnosť

Úloha 22 testovala literárnu zložku predmetu a čítanie s porozumením. Úloha sa radí do kognitívnej úrovne analýzy významu ustálených slovných spojení s ohľadom na poučenie z bájky (na bájku sa vzťahovala aj úloha 23) na úrovni vedomostného horizontu žiaka nižšieho stredného vzdelávania s využitím konceptuálnych poznatkov. Pre správne vyriešenie tejto úlohy žiaci pracovali s celou ukážkou, správne identifikovali význam ustáleného slovného spojenia v praxi.

Úloha 23 overovala jazykovú zložku predmetu v praktickej rovine. Úlohu sme zaradili do kognitívnej úrovne analýzy slovných druhov so zameraním na príslovky s využitím konceptuálnych poznatkov. Cieľom úlohy bolo overiť schopnosti a vedomosti žiakov o príslovkách a ich identifikácii v kontexte.

Správnu odpoveď na úlohu 22 uviedlo 74,6 % žiakov, úloha bola ľahká. Správnu odpoveď na úlohu 23 uviedlo 60 % interpretovanej populácie žiakov, úloha bola stredne obťažná.

Zadanie a analýza úlohy 24

Na nasledujúcu pieseň sa vzťahuje úloha 24

Zažni

Zažni aspoň kúsok sviece,
nemaj, prosím, z toho strach,
nech sa svetlo zatrbliece
v nočných kalužiach.

Keď sa v tvojom okne zažne,
láska vstúpi do dverí,
že to so mnou myslíš vážne,
aj dážd' uverí.

Autor textu: Ján Štrasser
Interpret: Miroslav Žbirka

24. Uveď **vybrané slovo**, ktorého význam charakterizuje počasie v texte piesne Zažni.

Text piesne Zažni opisuje sychravé počasie.

Úloha číslo 24 overovala literárnu zložku na pozadí čítania s porozumením. Úlohu sme zaradili do kognitívnej úrovne hodnotenia súvislostí s využitím konceptuálnych poznatkov. Cieľom úlohy bolo zistiť zručnosť žiakov vyvodiť súvislosti z kontextu básne. Pre správne vyriešenie úlohy žiaci interpretovali význam básne a hodnotili súvislosti vyplývajúce z jej kontextu na explicitnej úrovni, správny zápis odpovede mal byť v pravopisne korektnom tvare (vybrané slovo).

Správnou odpoveď uviedlo 51,9 % žiakov, úloha bola pre danú populáciu testovaných žiakov stredne obťažná.

Zadanie a analýza úlohy 25

25. Nájdi v nasledujúcej vete chybné slovo a napiš ho správne.

Vybrali sme si výborný zákusok a zaplatili sme zaň päť euro a 10 centov.

eur

Úloha 25 patrí do predmetovej zložky jazyk. Úlohu radíme do kognitívnej úrovne analýzy morfologickej roviny jazyka s využitím faktických poznatkov v praktickej rovine. Cieľom úlohy bolo overiť schopnosť žiakov uplatniť poznatky o korektných tvaroch podstatných mien v praktickej rovine. Správne vyriešenie tejto úlohy si vyžadovalo rozlíšenie správnych tvarov slov v praxi.

Správnou odpoveď uviedlo 63,4 % interpretovanej skupiny žiakov, uvedená úloha bola ľahká.

Zadanie a analýza úlohy 26

Na nasledujúci text sa vzťahuje úloha 26

Naša triedna populácia je veľmi variabilná. Niektoré individuá čítajú pod lavicou komiksy s tematikou sci-fi, iní magazíny o kurze eura. Jano Cviker, triedny spíker, propaguje anekdoty o škole. Olina hovorí čosi o diskvalifikácii a diskriminácii. Triedna nám navrhuje konsenzus a hrozí klasifikáciou. Má na to kvalifikáciu. Prišiel k nám inkognito inšpektor. Všetci sme happy, doteraz sme poznali len inšpektora Columba.

26. Z textu vyplýva, že

- A žiaci v danej triede majú podobné záujmy.
- B hovorca triedy rád rozširuje vtipy o škole.
- C inšpektor príde do školy vopred ohlásený.
- D väčšina žiakov obľubuje kreslené seriály.

Úloha 26 overovala literárnu zložku predmetu a čítanie s porozumením. Úloha sa zaraďuje do kognitívnej úrovne analýzy súvislostí vyplývajúcich z kontextu s využitím konceptuálnych poznatkov. Cieľom úlohy bolo overiť zručnosť žiakov rozoznať a identifikovať význam žánrov v praktickej rovine na základe rozlišovania medzi jednotlivými postavami. Pre správne vyriešenie úlohy žiaci analyzovali textové spojitosť z literárneho a čitateľského hľadiska.

Testovaná populácia žiakov bez upravených podmienok počas testovania dosiahla priemernú úspešnosť 78,3 %, interpretovaná úloha bola ľahká.

Zadanie a analýza úlohy 27

Na nasledujúci text sa vzťahuje úloha 27

Popri výraze *sporit'* pozná slovenčina aj výraz *šetriť*. Obidva majú niečo spoločné, je však medzi nimi jemný rozdiel. *Sporit'*, to je „zbierať, zhromažďovať, odkladať“; *šetriť*, to je „chrániť, starať sa, aby sa vec nezničila“. *Sporit'*, čiže ukladať, sa môžu peniaze, materiál; *šetriť* sa majú oči, topánky, *šetriť* sa má kultúrny majetok, prírodné zdroje, zdravie, sily človeka.

27. Ktoré sloveso má podľa textu opačný význam ako sloveso *šetriť*?

- A plytvať
- B nemíňať
- C obmedziť
- D neuložiť

Úloha 27 testovala jazykovú zložku predmetu v praxi. Úloha sa radí do kognitívnej úrovne analýzy významu z hľadiska lexikálnej roviny jazyka s využitím konceptuálnych poznatkov a overovala schopnosť žiakov určiť antonymný vzťah.

Správnou odpoveď uviedlo 71,0 % žiakov, úloha bola ľahká.

Zadanie a analýza úlohy 28

28. Vypíš z nasledujúcej vety prisudzovací sklad.

Kórejské svahy boli svedkom najlepšieho športového vystúpenia.

svahy boli svedkom

Úloha 28 patrí do jazykovej zložky predmetu. Úloha sa radí do kognitívnej úrovne analýzy syntaktických vzťahov s využitím faktických poznatkov. Úloha overovala schopnosť žiakov správne identifikovať prisudzovací sklad, ktorá je optikou sémantiky jazyka jedna z prioritných jazykových zručností.

Správnu odpoveď na danú úlohu so strednou obťažnosťou uviedlo 49,4 % žiakov.

Zadanie a analýza úlohy 29

29. Na základe nasledujúceho tvrdenia doplň pravopisne správne v náležitom tvare aj s predložkou názov krajiny, z ktorej pochádza modrý syr.

Gurmánsky modrý francúzsky syr chutí najlepšie s krehkým chlebom a čerstvým ovocím.

Tento syr pochádza z Francúzska.

Úloha 29 overovala jazykovú zložku predmetu v praktickej rovine. Úloha sa radí do kognitívnej úrovne aplikácie vedomostí z morfolologickej roviny jazyka s využitím konceptuálnych poznatkov a overovala schopnosť žiakov použiť pravopisné a gramatické javy v praktickej úlohe.

Správnu odpoveď uviedlo 59,4 % žiakov, interpretovaná úloha bola stredne obťažná.

Zadanie a analýza úlohy 30

30. V ktorej vete je číslovka napísaná pravopisne správne?

- A Do umeleckej súťaže sa môžeš prihlásiť do šestnástych rokov.
- B Úspešných bolo štyridsať jedna žiačok nášho okresu.
- C Na technicky zameranú vedeckú súťaž sa prihlásili osem krát.
- D Naši zástupcovia skončili v krajskom kole súťaže štvrtí.

Úloha 30 testovala jazykovú zložku predmetu. Úlohu radíme do kognitívnej úrovne aplikácie morfolologickej roviny jazyka s využitím faktických poznatkov. Cieľom úlohy bolo zistiť vedomosti a schopnosti žiakov uplatniť poznatky o pravopise čísloviek v praktickej úlohe. Správne vyriešenie tejto úlohy si vyžadovalo identifikáciu korektného pravopisu čísloviek.

Uvedená skupina testovaných žiakov dosiahla priemernú úspešnosť 57,0 %, interpretovaná úloha bola stredne obťažná.